

Sygn. akt I C 1103/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Andrzej Kirsch

Protokolant stażysta Justyna Oknińska

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2020 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. J. (1) i W. J.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

I. postępowanie z powództwa J. J. (1) w części ponad kwotę 110.000 zł (sto dziesięć tysięcy złotych) w związku z cofnięciem pozwu umarza,

II. postępowanie z powództwa W. J. w części ponad kwotę 110.000 zł (sto dziesięć tysięcy złotych) w związku z cofnięciem pozwu umarza,

III. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki J. J. (1) kwotę **20.000 zł** (dwadzieścia tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 45.000 zł (czterdzieści pięć tysięcy złotych) od dnia 28 sierpnia 2016 r. do dnia 6 czerwca 2019 r.,

- od kwoty 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) od dnia 7 czerwca 2019r. do dnia zapłaty,

IV. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda W. J. kwotę **20.000 zł** (dwadzieścia tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 45.000 zł (czterdzieści pięć tysięcy złotych) od dnia 28 sierpnia 2016 r. do dnia 6 czerwca 2019 r.,

- od kwoty 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) od dnia 7 czerwca 2019r. do dnia zapłaty,

V. w pozostałej części powództwo J. J. (1) i W. J. oddała,

VI. odstępuje od obciążania powodów J. J. (1) i W. J. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.,

VII. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwotę 2.025 zł (dwa tysiące dwadzieścia pięć złotych) tytułem opłaty od pozwu od uwzględnionej części powództwa, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni,

VIII. zwraca powódce J. J. (1) ze Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwotę 700 zł (siedemset złotych) tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet kosztów opinii biegłej.

Sygn. akt I C 1103/18

UZASADNIENIE

W dniu 13 września 2018 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew J. J. (1) i W. J., w którym wnieśli o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwot po 135.000 zł na rzecz każdego z nich, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że w dniu 24 października 2014 r. w S. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego obrażenia ciała odniósł M. J.. W dniu 27 października 2014 r. w szpitalu komisyjnie orzeczono zgon M. J.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 8 stycznia 2016 r. w sprawie VII K 142/15, winną spowodowania wypadku drogowego uznana została A. M.. Powodowie stwierdzili, że podmiot, w którym ubezpieczony był pojazd sprawcy wypadku, przyznał i wypłacił im tytułem zadośćuczynienia kwoty po 15.000 zł na rzecz każdego z nich. Powodowie podali, że M. J. był ich synem i w uzasadnieniu pozwu szeroko przedstawili swoje relacje i więzi emocjonalne z nim. Powodowie podnieśli, że więź łącząca rodziców z synem należy do kategorii dóbr osobistych, a wypadek drogowy, który spowodował śmierć ich syna i zerwanie tych więzi, stanowi naruszenie dóbr osobistych, a w konsekwencji uzasadnia udzielenie powodom ochrony prawnej w ramach art. 23 i 24 kc. Stwierdzili też, że wypłacone na rzecz każdego z nich kwoty 15.000 zł nie są odpowiednie do rozmiary krzywdy wywołanej śmiercią syna.

W dniu 4 kwietnia 2019 r. wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew pełnomocnika pozwanego, w której nie uznano powództwa, wniesiono o jego oddalenie w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwane towarzystwo przyznało swoją odpowiedzialność za skutki przedmiotowego wypadku, stwierdziło, że wypłaciło tytułem zadośćuczynienia na rzecz każdego z powodów kwotę 15.000 zł, która – zdaniem pozwanego – w pełni zaspokajają roszczenia wynikające z przedmiotowego zdarzenia (k. 79-82).

W dniu 10 czerwca 2019 r. wpłynęło do akt sprawy pismo procesowe pełnomocnika pozwanego, w którym poinformował o przyznaniu na rzecz każdego z powodów, decyzjami z dnia 5 czerwca 2019 r., kwot po 25.000 zł tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia. Do pisma załączone zostały polecenia realizacji przelewów z dnia 6 czerwca 2019 r. (k. 136-142).

Na rozprawie w dniu 27 stycznia 2020 r. pełnomocnik powodów dokonał w odniesieniu do każdego z nich cofnięcia pozwu w części ponad kwotę 110.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 sierpnia 2016 r., i w tym zakresie zrzekł się roszczenia. Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów procesu w odniesieniu do cofniętej części powództwa, z uwagi na częściowe zaspokojenie roszczeń powodów w trakcie procesu (stanowisko pełnomocnika powodów zarejestrowane na rozprawie w dniu 27 stycznia 2020 r. – 00:01:12-00:045:40).

Pełnomocnik pozwanego nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie (stanowisko pełnomocnika pozwanego zarejestrowane na rozprawie w dniu 27 stycznia 2020 r. – 00:05:43-00:09:54).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. J. urodził się w dniu (...) w Ł.. Był synem powodów J. J. (1) i W. J.. W dacie śmierci miał ukończone 35 lat.

W dniu 24 października 2014 r. w S. miał miejsce wypadek drogowy, wskutek którego jego uczestnik M. J. doznał bardzo poważnych obrażeń ciała. W szczególności obrażenia czaszkowo-mózgowe skutkowały zgonem M. J. w (...) Szpitalu Wojewódzkim w S..

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Siedlcach wydanym w dniu 8 stycznia 2016 r. w sprawie VII K 142/15, A. M. została uznana winną spowodowania wypadku i skazana na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Pozwane Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. ponosi odpowiedzialność cywilną za skutki przedmiotowego wypadku (okoliczność przyznana przez pozwanego).

W chwili wypadku M. J. był żonaty, nie miał dzieci, razem z żoną mieszkał w S.. Zatrudniony był w firmie (...) w S.. M. J. miał dwoje rodzeństwa – T. J. i E. T., którzy podobnie jak wstąpili w związki małżeńskie i przed 2014 rokiem opuścili dom rodzinny.

W 2014 r. powodowie J. J. (1) i W. J. zamieszkiwali w domu jednorodzinnym w miejscowości S.. Jak zaznaczono powyżej, mieli troje dzieci M., T. i E., którzy przed 2014 rokiem założyli rodziny i wyprowadzili się od rodziców. Najczęściej powodów odwiedzał syn M. J., który jako jedyny z rodzeństwa nie miał dzieci, a poza tym od 2004 r. był właścicielem gospodarstwa rolnego, które umową darowizny otrzymał od swoich rodziców. M. J. pomagał rodzicom, wspierał ich, a oprócz tego zajmował się otrzymanym od nich gospodarstwem rolnym. Chcąc poprawić sytuację rodziców, M. J. wyremontował część pomieszczeń w ich domu.

Pomiędzy powodami i ich synem M. istniała silna, pozytywna, stabilna i trwała więź. Powodowie byli przez niego szanowani i wspierani. Jego śmierć wywołała u powodów intensywną reakcję emocjonalną, poznawczą i behawioralną. Wiązała się z dotkliwą i bolesną stratą, traumą. Była to sytuacja nagła, nieoczekiwana, na którą powodowie nie byli w żaden sposób przygotowani. W związku z tym zareagowali silnymi, wyjątkowo przykrymi emocjami, napięciem, smutkiem, rozpaczą i lękiem. Powodowie często odwiedzają grób syna, rozpamiętują stratę, wyraźnie i spontanicznie wzruszają się na jego wspomnienie. Obecnie powodowie są stabilni emocjonalnie, nie ujawniają symptomów zaburzeń psychicznych, prawidłowo funkcjonują w swoich rolach społecznych. Wzruszają się okolicznościowo wspominając syna i doznaną stratę, ale te wzruszenia nie dezorganizują całokształtu ich funkcjonowania. Proces żałoby obojga powodów po synu M. zakończył się.

W piśmie z dnia 25 lipca 2016 r. powodowie zgłosili pozwanemu towarzystwu roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia w kwotach po 150.000 zł na rzecz każdego z nich. Pismo wpłynęło do pozwanego w dniu 28 lipca 2016 r.

Decyzjami z dnia 23 sierpnia 2016 r. pozwany przyznał i wypłacił na rzecz każdego z powodów zadośćuczynienie w kwocie po 15.000 zł na rzecz każdego z nich.

W dniu 5 czerwca 2019 r. pozwany wydał kolejne decyzje, w których przyznał powodom tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia kwoty po 25.000 zł na rzecz każdego z nich. Powyższe kwoty zostały wypłacone powodom w dniu 6 czerwca 2019 r. Łącznie zatem tytułem zadośćuczynienia po śmierci syna wypłacono na rzecz każdego z powodów kwotę 40.000 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: odpisu skróconego aktu zgonu (k. 14), wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 8 stycznia 2016 r. w sprawie VII K 142/15 (k. 15-15v), zgłoszenia szkody z dnia 25 lipca 2016 r. (k. 20-22), potwierdzenia doręczenia przesyłki (k. 23), decyzji o przyznaniu i wypłacie świadczeń z dnia 23 sierpnia 2016 r. (k. 24-25v), umowy darowizny z dnia 18 marca 2004 r. (k. 26-27v), zeznań świadków T. J., J. J. (2) i E. T. zarejestrowanych na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2019 r., decyzji o przyznaniu dodatkowych świadczeń z dnia 5 czerwca 2019 r. i dokumentów przelewu z dnia 6 czerwca 2019 r. (k. 137-142), opinii biegłej M. M. (2) (k. 154-159v), zeznań powodów zarejestrowanych na rozprawie w dniu 27 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W myśl art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013. 392 j.t.), z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem

mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Art. 35 w/w ustawy stanowi natomiast, iż ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Nie ulega zatem wątpliwości, że co do zasady ciąży na pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W. obowiązek odszkodowawczy, ponieważ pojazd, którym kierował sprawca wypadku A. M., ubezpieczony był w zakresie oc w pozwanym towarzystwie i okres odpowiedzialności obejmował datę wypadku, tj. dzień 24 października 2014 r. (okoliczność bezsporna i przyznana przez pozwanego).

Zgodnie z art. 446 par. 1 kc „jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł”. Ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, dodany został do art. 446 kc paragraf 4 o treści: „sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”. Zatem zobowiązanym do naprawienia szkody na podstawie art. 446 par. 4 kc jest podmiot, który ponosi odpowiedzialność deliktową za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia, a w konsekwencji śmierć bezpośrednio poszkodowanego.

Przewidziane w art. 446 par. 4 kc zadośćuczynienie ma kompensować uszczerbek niemajątkowy doznanym przez najbliższych członków rodziny zmarłego. Kompensacji podlega krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Zadośćuczynienie pieniężne przyznane na podstawie art. 446 par. 4 kc ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych członków rodziny będących wynikiem śmierci najbliższej osoby, a także ma pomóc im przystosować się do nowej rzeczywistości. Kwestia zadośćuczynienia pieniężnego stwarza wiele problemów w praktyce, gdyż szkoda niemajątkowa jest bardzo trudna do ustalenia i wymierzenia. Przepisy kodeksu nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, w dużej mierze wypracowała je judykatura, szczególnie orzecznictwo Sądu Najwyższego. W ocenie Sądu, odnośnie wysokości zadośćuczynienia jedynie pomocniczo można się odwołać do orzecznictwa dotyczącego art. 445 kc. Wynika to z faktu, że art. 446 par. 4 kc nie wiąże wystąpienia krzywdy ze szkodą ujętą w kategoriach medycznych. I tak, w wyroku z dnia 26 lutego 1962 r. ((...), OSNCP 1963 nr 5, poz.107) Sąd Najwyższy stwierdził, iż „zadośćuczynienie z art. 445 kc ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość”. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r. (II CKN 756/97) „treść art. 445 pozostawia – z woli ustawodawcy - swobodę sądowi orzekającemu w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej”. Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 r. (I ACa 178/10) – mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi Sądu i zakładu ubezpieczeń. Tym samym zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznaną ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny. Nie oznacza to jednak, że nie należy brać pod uwagę takich okoliczności jak: poczucie osamotnienia, cierpienie moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, stopień w jakim pozostali członkowie rodziny będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy. Należy za Sądem Apelacyjnym w Łodzi powtórzyć, że z uwagi na ciężar gatunkowy dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie, powinno ono w hierarchii wartości zasługiwać na wzmożoną w porównaniu z innymi dobrami ochronę. Naruszenie tego dobra stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich.

Nie ulega wątpliwości, iż powodowie J. J. (1) i W. J. należą do kręgu najbliższych członków rodziny, spełniając tym samym warunki podmiotowe przewidziane w art. 446 par. 4 kc.

Dla ustalenia skutków, jakie dla powodów spowodowała śmierć M. J., ewentualnych negatywnych przeżyć związanych z nagłą utratą osoby bliskiej oraz wpływu doznanej krzywdy na ich życie i codzienne funkcjonowanie, niewątpliwy wpływ miała opinia biegłej psycholog M. M. (2). W przekonaniu Sądu, biegła dokonała analizy dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy oraz przeprowadziła wywiady z powodami zgodnie z doświadczeniem zawodowym oraz wskazaniami wiedzy z zakresu psychologii, a następnie wyciągnęła adekwatne i logiczne wnioski. W świetle opinii biegłej nie ulega wątpliwości, że pomiędzy powodami i ich synem M. istniała silna, pozytywna, stabilna i trwała więź. Powodowie byli przez niego szanowani i wspierani. Jego śmierć wywołała u powodów intensywną reakcję emocjonalną, poznawczą i behawioralną. Wiązała się z dotkliwą i bolesną stratą, traumą. Była to sytuacja nagła, nieoczekiwana, na którą powodowie nie byli w żaden sposób przygotowani. W związku z tym zareagowali silnymi, wyjątkowo przykrymi emocjami, napięciem, smutkiem, rozpaczą i lękiem. Powodowie często odwiedzają grób syna, rozpamiętują stratę, wyraźnie i spontanicznie wzruszają się na jego wspomnienie. Niemniej jednak obecnie powodowie są stabilni emocjonalnie, nie ujawniają symptomów zaburzeń psychicznych, prawidłowo funkcjonują w swoich rolach społecznych. Wzruszają się okolicznościowo wspominając syna i doznaną stratę, ale te wzruszenia nie dezorganizują całokształtu ich funkcjonowania. Proces żaloby obojga powodów po synu M. zakończył się. W ocenie Sądu Okręgowego, przedmiotowa opinia jest jasna i wyczerpująca, dlatego należało ją podzielić i uznać za pełnowartościowy materiał dowodowy.

Powyższe okoliczności, w szczególności zażyła i poprawna więź łącząca powodów z M. J., znalazły potwierdzenie również w zeznaniach świadków: T. J., J. J. (2) i E. T., którym Sąd w całości dał wiarę.

W przypadku powodów Sąd uznał, że adekwatne do rozmiaru ich krzywdy będzie zadośćuczynienie w kwotach po 60.000 zł na rzecz każdego z nich. Ponieważ w toku postępowania likwidacyjnego oraz w trakcie trwania przedmiotowej sprawy pozwany wypłacił na rzecz każdego z powodów łączną kwotę po 40.000 zł, Sąd zasądził dodatkowo na rzecz powodów kwotę po **20.000 zł**.

W związku z cofnięciem przez pełnomocnika powodów pozwu w części ponad kwotę 110.000 zł w odniesieniu do każdego z nich ze zrzeczeniem się roszczenia, w tej części Sąd postępowanie w sprawie umorzył. Z kolei w części ponad zasądzone kwoty, powództwo jako niezasadne zostało oddalone.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie było żadnych uzasadnionych powodów, dla których pozwany w okresie ustawowego terminu 30 dni nie wypłacił powodom adekwatnej do rozmiaru krzywdy kwoty zadośćuczynienia, tj. po 60.000 zł na rzecz każdego z nich. Jak wynika z akt sprawy, powodowie po raz pierwszy zgłosili swoje roszczenia w piśmie z dnia 25 lipca 2015 r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 28 lipca 2016 r. (k. 23 – śledzenie przesyłki). Oznacza to, że powyższe kwoty winny być wypłacone powodom w terminie do 28 sierpnia 2016 r. Skoro pozwany zaspokoił w ustawowym terminie roszczenia powodów jedynie w części, tj. do kwot po 15.000 zł, to oznacza, że od dnia 28 sierpnia 2016 r. pozostawał w zwłoce z wypłatą kwoty 45.000 zł. Dlatego też za okres od 28 sierpnia 2016 r. do 6 czerwca 2019 r. Sąd zasądził na rzecz powodów od pozwanego odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 45.000 zł. W dniu 6 czerwca 2019 r. pozwany wypłacił powodom dodatkowe kwoty 25.000 zł, pozostając zatem od tego dnia w zwłoce z zapłatą kwot po 20.000 zł. Dlatego też od tej kwoty zasądzone zostały odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia 6 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty.

Powodowie pierwotnie dochodzili w sprawie zasądzenia kwot po 135.000 zł, a biorąc pod uwagę zasądzone kwoty po 20.000 zł i zapłacone przez pozwanego w toku sprawy kwoty po 25.000 zł (łącznie po 45.000 zł), uznać należy, że powodowie wygrali sprawę w 33% każdy z nich. Co do zasady zatem byli oni zobowiązani do częściowego zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego. Z uwagi jednak na trudną sytuację osobistą i majątkową powodów, kierując się normą art. 102 kpc, Sąd odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu na rzecz pozwanego. Dodatkowo, jako niewykorzystaną, zwrócił powodówce zaliczkę na poczet kosztów opinii biegłej kwotę 700 zł.

Oplata od pozwu w przypadku każdego z powodów wynosiła 6.750 zł. Powodowie zostali od niej zwolnieni w całości. Częściowe zaspokojenie roszczeń powodów w toku sprawy i cofnięcie w tym zakresie pozwu, musiało zostać poczytane jako przegranie sprawy przez pozwanego. Oznacza to, że pozwany winien zostać obciążony obowiązkiem wpłaty na

rzecz Skarbu Państwa kwot po 2.227,50 zł (33% z kwoty 6.750 zł) w odniesieniu do roszczeń każdego z powodów, tytułem części opłaty od pozwu od uwzględnionego powództwa. Niestety omyłkowo Sąd pobrał na rzecz Skarbu Państwa kwoty wyliczone jedynie od zasądzonych na rzecz powodów kwot po 20.000 zł, tj. po 15% od kwoty 6.750 zł.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd orzekł jak w wyroku.